

Het Schone Lucht Akkoord

Toelichting op motie

Raad 19 december 2022

Datum 15 december 2022

Auteur Ben Schulte

Kennisgeving over collegestandpunt Schone Lucht Akkoord(SLA)

In de kennisgeving dd 4 oktober 2022 aan de raad (bij ingekomen stukken van 7 november 2022) heeft het college aangegeven te hebben besloten om het Schone Lucht Akkoord (SLA) niet te ondertekenen. De oproep voor het ondertekenen was gedaan door de gezamenlijke GGD's in rapportage over de luchtkwaliteit in Gelderland.

De raad heeft zich tot nu toe niet uitgesproken over dit Schone Lucht Akkoord.

Over de kennisgeving en de argumentatie daarin zijn nadere vragen gesteld aan gemeentelijke organisatie.

Zie losse bijlage met vragen en antwoorden

Deze antwoorden laten zien:

- Het is de gemeente nog onduidelijk aan welke normen zij zich bij tekenen van SLA conformeert en wat dat voor effect heeft op het ontwikkelen van de woningbouw. Met name de PM_{2,5}-waarde lijkt daarbij nog een knelpunt en de manier waarop WHO-advieswaarden zich ontwikkelen en overgenomen worden naar wettelijke normen.
Een reactie hierop in een volgende paragraaf.
- Wat Rheden en Arnhem (in het kort) heeft bewogen om het SLA wel te tekenen
- Extra beperkingen vanuit het SLA op aanbestedingen lijken mee te vallen en Rheden heeft geen aanleiding gezien om aanbestedingsprocedures ivm SLA aan te passen
- Gelet op de geringe omvang van agrarische sector in Westervoort, heeft de SLA in de praktijk op dit aspect geen invloed.

Bovendien is extern informatie ingewonnen over de onduidelijkheden, argumenten en aannames, die in de kennisgeving staan, bij het projectteam Schone Lucht Akkoord. Als aanhangsel/bijlage van deze toelichting is het complete antwoord (en oorspronkelijke vraag) opgenomen, dd 14 december 2022.

Deze antwoorden laten zien:

- Een duidelijk overzicht van wat het tekenen van het Schone Lucht Akkoord praktisch betekent en wat het oplevert;
- Het tekenen van het akkoord levert geen problemen op voor het realiseren van nieuwbouw;
- Bij aanbestedingen moet aan minimale MVI-criteria worden voldaan, met toelichting... ;
- Zonder ondertekening geen aanspraak op SPUK subsidie-geld, geen invloed op verdere afspraken en dergelijke;
- Voor de landbouw worden de maatregelen en activiteiten goed afgestemd met de aanpak vanuit onder andere stikstof & biodiversiteit en klimaat.

Het SLA levert gezondheidswinst voor de inwoners van Westervoort

De maatregelen die de partners van het SLA in dit kader nemen zorgen ervoor dat de luchtkwaliteit verbetert en daarmee gezondheidswinst oplevert. Via een rekenmodel van het RIVM is deze verbetering van luchtkwaliteit en daaruit afgeleide gezondheidswinst overal in Nederland doorgerekend.

Zie <https://www.rivm.nl/lucht/lucht/lopend-project-onderzoek-programma/sla>

Voor Westervoort is daaruit af te lezen (19 november 2022):

Voor Westervoort	(gemiddeld)	2016 situatie	SLA2030 vastgesteld	SLA2030 aanvullend
Gezondheidseffect	Levensduurverlies door niet schone lucht (mnd)	8,3	4,7	4,5
Fijnstof blootstelling	PM10 (ug/m ³)	18,7	14,1	13,8
Stikstof blootstelling	NO ₂ (ug/m ³)	18,7	9,7	9,1

De blootstelling aan fijnstof (de concentratie van 10 um-deeltjes: PM10) en stikstofdioxide in Westervoort leidt via het rekenmodel van RIVM tot een (beïnvloedbaar) gezondheidseffect door slechte lucht op de levensduurverkorting (in maanden).

Weergegeven zijn de gemeten situatie in 2016 (uitgangspunt van SLA), de doorgerekende situatie in 2030 met de al in het SLA vastgestelde maatregelen en de situatie in 2030 als nog in SLA gesuggereerde aanvullende maatregelen worden genomen.

Te zien is dat voor de inwoners van Westervoort het levensduurverlies ten gevolge van fijnstof en stikstofdioxide door de maatregelen in het SLA afneemt met 3,6 tot 3,8 maanden.

Voor de luchtkwaliteit gelden er in Nederland wettelijk normen, door de EU vastgesteld: EU-grenswaarden. Daarnaast heeft de WHO advieswaarden opgesteld. Het SLA is vastgesteld op basis van de WHO-advieswaarden van 2005. Op basis van wetenschappelijke kennis zijn deze advieswaarden in 2021 aangepast. Het SLA helpt Nederland toe te werken naar de WHO-advieswaarden. Zie de tabel hieronder.

Luchtkwaliteit	gemiddeld over een jaar	Wettelijke EU-grenswaarde	2005 WHO advieswaarde	2021 WHO advieswaarde
Fijnstof blootstelling	PM10 (ug/m ³)	40	20	15
Stikstof blootstelling	NO ₂ (ug/m ³)	40	40	10

Te zien is dat de luchtkwaliteit in Westervoort op dit moment aan de wettelijke normen voldoet en aan de WHO-advieswaarden van 2005, maar niet aan de WHO-advieswaarden van 2021. Met de maatregelen in het SLA zal in Westervoort in 2030 de luchtkwaliteit ook aan de WHO-advieswaarden van 2021 voldoen.

Door het tekenen van het SLA onderschrijft Westervoort het belang van de luchtkwaliteit en het daarmee gepaard gaande gezondheidseffect voor de inwoners van Westervoort.

Uit het niet tekenen van het SLA kan de indruk ontstaan dat de gemeente dit belang niet onderschrijft.

Advieswaarden en Normen PM_{2,5} en wettelijke normen

Mede als reactie op antwoord op technische vraag 1a

De waarde voor de ultrafijnstof PM_{2,5}-concentratie wordt inderdaad gemeten en doorgerekend naar waarde die in Westervoort met maatregelen van SLA in 2030 op zal treden. Die waarde is inderdaad nog te hoog (7,75 ug/m³) vergeleken met de WHO-advieswaarde van 2021 (5 ug/m³) maar lager dan de wettelijk norm (grenswaarde 25 ug/m³).

- Dat betekent dat daar nog werk aan de winkel is en alle maatregelen nodig, ook van Westervoort indien dat binnen haar mogelijkheden ligt, al richt het SLA zich vooral op PM₁₀- en NO_x-concentraties.
- Het effect van de PM_{2,5} moet door het RIVM nog worden verwerkt in de gezondheidswinst-indicator, die de belangrijkste effectindicator van SLA is.
- Uit de [brief](#) van de minister aan de Tweede Kamer op 1 juli jl blijkt dat de huidige EU-normen in ieder geval tot 2030 als wettelijke normen blijven gelden en er voor het ontwikkelen van woningbouwlocaties tot 2030 geen risico op stagnering vanuit het tekenen van SLA geldt.
- Het tekenen van het akkoord levert geen problemen op voor het realiseren van nieuwbouw (zie *antwoord vanuit projectteam SchoneLuchtAkkoord*).
- Ook omringende gemeenten (b)lijken dit risico niet als zwaarwegend (bestuurlijk) argument te hebben gebruikt om niet te tekenen.

GGD-advies op basis van metingen 2019

In februari 2022 publiceerden de gezamenlijke GGD's van Gelderland de luchtkwaliteit-gegevens over 2019. Zie : <https://ggdgelderlandzuid.nl/wp-content/uploads/2022/03/Luchtkwaliteit-in-Gelderland-2019.pdf>

In dat (tweejaarlijkse) rapport concludeert de GGD dat het iets beter gaat met de luchtkwaliteit in Gelderland, maar dat de nieuwe advieswaarden voor een gezonde luchtkwaliteit nog niet zijn bereikt. Door de maatregelen in het Schone Lucht Akkoord zal dat wel gerealiseerd kunnen worden, zodat de GGD de gemeenten aanspoort om ook het SLA te ondertekenen en hun (geringe) bijdrage te leveren. De GGD benadrukt dat het verbeteren van de luchtkwaliteit een gezamenlijke verantwoordelijkheid is en dat het daarom van belang is dat alle gemeenten dit SLA ondertekenen.

Voor Westervoort	(gemiddeld)	2016 situatie	2019 situatie	Advies WHO 2021	SLA2030 aanvullend
Fijnstof blootstelling	PM10 (ug/m ³)	18,7	18,1	15	13,8
Stikstof blootstelling	NO ₂ (ug/m ³)	18,7	17,1	10	9,5

Zie voor de waarden: <https://gcn-app.rivm.nl/>

In het algemeen zijn de belangrijkste bronnen van luchtverontreiniging in Gelderland het wegverkeer, houtstook, landbouw en industrie. De bijdragen van wegverkeer en industrie zijn de afgelopen jaren flink afgenomen. De bijdrage van houtstook aan fijnstof is groot. De GGD adviseert in te zetten op verminderen van luchtverontreiniging aan de bron en om via bestemmingenbeleid de meest gevoelige groepen extra te beschermen. De verbetering van luchtkwaliteit kan hand in hand gaan met de aanpak van een aantal andere dossiers, waaronder klimaat, stikstof en mobiliteit. Er wordt aangenomen dat er voor PM10 en NO₂ een achtergrondconcentratie is van 5 ug/m³, die niet beïnvloedbaar is.

Voor Westervoort geldt dat voor de NO₂-concentratie de invloed van het wegverkeer het grootst is (naast invloed vanuit het buitenland): 6,4 ug/m³ en door de maatregelen in het SLA flink kan afnemen: tot 3,3 ug/m³ (2030).

Voor fijnstof zijn ook in Westervoort op dit moment de bronnen houtstook (consumenten), wegverkeer, industrie en landbouw het belangrijkste (elk tussen 1 en 1,5 ug/m³). Met de maatregelen in het SLA daalt vooral de invloed van de emissie vanuit landbouw en wegverkeer (afgezien van de invloed vanuit het buitenland).

Aangezien belangrijke bronnen van luchtverontreiniging vooral in de omgeving liggen: wegverkeer (Pleijroute en A12) en industrie (Arnhem, Lingewaard) zijn maatregelen bij die bronnen ook voor Westervoort van belang.

Binnen de eigen gemeentegrens lijkt vooral houtrook-overlast een niet te verwaarlozen bron.

Recht van spreken of free-rider-gedrag?

Het zijn vooral maatregelen van de Rijksoverheid en bij industrie en landbouw (buiten de directe invloedssfeer van Westervoort), die zorgen voor afname van de luchtverontreiniging in Westervoort. Westervoort heeft er dus veel belang bij dat partners in het SLA zich aan hun afspraak houden.

Door het ondertekenen van het SLA heeft Westervoort recht van spreken om ook partners aan hun SLA-afpraak te houden.

Bij niet ondertekenen van het SLA kan Westervoort wel gebruik maken van de openbare kennis in het SLA, maar onttrekt zich aan verplichtingen van het SLA. Westervoort kan zo *free-rider*-gedrag verweten worden: wel de lusten, maar niet de lasten.

Verplichtingen en kansen voor Westervoort bij tekenen van het SLA

Ondertekent uw gemeente het Schone Lucht Akkoord? Dan spreekt uw gemeente af om:

1. te streven naar een permanente verbetering van de luchtkwaliteit om gezondheidswinst voor iedereen in Nederland te realiseren, waarbij toegewerkt wordt naar de advieswaarden (uit 2005) van de WHO voor stikstofdioxide en fijnstof vanaf 2030. In september 2021 heeft de WHO nieuwe, aangescherpte advieswaarden voor gezonde lucht gepubliceerd. De partners van het Schone Lucht Akkoord zullen nog besluiten over hoe ze omgaan met deze nieuwe advieswaarden.
2. de uitstoot van vervuilende stoffen in alle relevante sectoren te beperken om zo in 2030 minimaal 50% gezondheidswinst (landelijk gemiddeld) ten opzicht van 2016 te behalen. Het gaat hierbij om gezondheidseffecten door blootstelling aan de uitstoot van Nederlandse bronnen.

Uit bij paragraaf 5.5 van GGD-rapport over het SLA:

Door het Schone Lucht Akkoord te ondertekenen, committeert een gemeente of provincie zich aan samenwerking voor gezondere lucht. Elke deelnemende partij stelt een uitvoeringsagenda op en koppelt de voortgang daarvan terug. Door deel te nemen kunnen gemeenten en provincies profiteren van de kennis en ervaring die op wordt gedaan in de werkgroepen. Er is budget van het Rijk voor (co)financiering van (pilot)projecten en maatregelen

Uit de toelichting op www.schoneluchtakkoord.nl:

Iedere gemeente die deelneemt aan het SLA, voert een aantal vaste maatregelen uit. Deze maatregelen gaan over het beter meewegen van luchtkwaliteit op andere beleidsterreinen (zoals ruimtelijke ordening en mobiliteit), duurzaam aanbesteden en communicatie over schone lucht en houtstook. Als een gemeente geen noemenswaardige landbouw, industrie of binnenvaart heeft, zijn de maatregelen voor die sectoren natuurlijk niet van toepassing.

En :

Het Schone Lucht Akkoord is een bestuursakkoord. Het is niet vrijblijvend, maar het is ook geen juridisch bindend akkoord. De individuele partijen hebben geen resultaatverplichting op emissiereductie of gezondheidswinst van de maatregelen. Wel is er sprake van een inspanningsverplichting om de gestelde doelen te halen

Concreet betekent dat na het tekenen van het SLA door Westervoort begin 2023:

- 1 Westervoort maakt een uitvoeringsplan met maatregelen die het gaat uitvoeren of al uitvoert. Dat omvat vaste en aanvullende maatregelen. Voor decentrale overheden zijn 36 vaste maatregelen gedefinieerd, verdeeld over de 7 thema's. Bij alle maatregelen wordt (ook bij de jaarlijkse voortgangsrapportage) de fase aangegeven, waarin de uitvoering van de maatregel zich bevindt. Dat loopt van 0 (niet van toepassing), via 1 (kan nog niet worden ingevoerd), 2 (een voornemen), (3 in voorbereiding) naar 4 (in uitvoering) tot 5 (afgerond of 6 (stopgezet).
- 2 Er over de voortgang van de maatregelen van het plan gerapporteerd wordt. De peildatum is 1 maart van elk jaar. Op 1 maart 2023 rapporteren alleen deelnemers die voor 1 januari 2023 hebben getekend. De eerste inhoudelijke rapportage gaat dus voor Westervoort over de stand van zaken op peildatum 1 maart 2024.
- 3 Westervoort als partner praat mee over de uitvoeringsagenda 2024-2030 en over mogelijke wijzigingen in het akkoord.
- 4 Westervoort heeft de mogelijkheid om voor aanvullende maatregelen of pilots co-financiering aan te vragen vanuit de regeling Specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord (SPUK SLA). In 2022 was die tussen 1 april en 1 oktober opengesteld. Voor 2023 is daarover nog geen [informatie](#) beschikbaar.

Het ligt voor de hand dat Westervoort op de vaste maatregelen bij de thema's Industrie (4), Binnenvaart en havens (5) en Landbouw (7) in kan vullen dat deze niet van toepassing zijn. De overige 20 maatregelen gaan over de thema's mobiliteit (5), Mobiele werktuigen (2), Woningen en houtstook (7) en participatie (1).

Zie verder de rapportages 2021 en 2022 op de [internetpagina](#) van het SLA

In de regio

In de regio hebben de provincie Gelderland en van de VGGM-regio de gemeenten Arnhem, Barneveld, Ede, Nijkerk, Rheden en Wageningen het SLA ondertekend op peildatum 1 november 2022 (zie <https://www.schoneluchtakkoord.nl/schone-lucht-akkoord/deelnemers/>) Ook Brummen heeft getekend.

In Zevenaar heeft de gemeenteraad op 29 september 2021 unaniem het college opdracht gegeven om te gaan tekenen. Onlangs is daarover opnieuw aan de bel getrokken (raadsvergadering 2 november 2022) en naar verwachting zal Zevenaar tot tekenen overgaan. In Renkum heeft de gemeenteraad op 2 november 2022 via een [amendement](#) vastgelegd dat Renkum zich in 2023 gaat aansluiten bij het SLA.

Westervoort kan toch niet achterblijven?

In al deze gemeenten hebben afwegingen geleid tot het wel tekenen van het SLA. Waarom zou zo'n afweging in Westervoort anders uitvallen?

Bijlage geplakt in deze toelichting:

- Vragen aan en antwoorden van projectteam SchoneLuchtAkkoord over de kennisgeving.

Losse Bijlagen

- Kennisgeving aan de raad dd 4 oktober : A01-20221107-41-vka-coll-niet-tekenen-schone-luchtakkoord.
- Technische vragen over deze kennisgeving dd 20 november 2022 met antwoorden dd 9 december 2022

Verwijzingen (naast verwijzingen in de tekst)

Op <https://www.schoneluchtakkoord.nl/>

- Het Schone Lucht Akkoord
- Uitvoeringsagenda Schone Lucht Akkoord,
- Thema's en voortgangsrappportages

Via <https://ggdgm.nl/gelderse-ggden-luchtkwaliteit-verbeterd-maar-nog-nergens-gezonde-lucht>

- Rapportage GGD's Luchtkwaliteit Gelderland, februari 2022

RIVM-kaart met gegevens:

<https://www.rivm.nl/lucht/lucht/lopend-project-onderzoek-programma/sla>

Bijlage: e-mail van SchoneLuchtAkkoord projectteam

*Vragen aan en antwoorden van projectteam SchoneLuchtAkkoord over de kennisgeving.
E-mailbericht dd 14 december 2022, als antwoord op vraag dd 17 november*

Geachte heer Schulte,

Dank voor uw bericht. Wij hebben in onze postbus geen eerder bericht gevonden van de gemeente Westervoort waarin advies is gevraagd over impact, kansen en consequenties van ondertekenen van het SLA. Hieronder geven wij stapsgewijs antwoord op de punten die genoemd worden in de "Kennisgeving aan de gemeenteraad" (zaaknummer: Z/22/096636). Voor het gemak hebben we de argumenten in het collegevoorstel als "vragen" aangemerkt.

Belangrijke algemene notie is dat de afweging of een gemeente kiest voor deelname aan het Schone Lucht Akkoord de verantwoordelijkheid is van de gemeente zelf, daar doen we geen uitspraken over. Het akkoord is bovenwettelijk. Gemeenten doen hieraan mee vanuit hun ambitie om een gezonde leefomgeving voor hun inwoners te realiseren. Met het Akkoord kunnen ze deze ambitie ook duidelijk maken naar inwoners en betrokkenen. Daarnaast krijgen deelnemers ondersteuning (financieel & kennisdeling) bij de uitvoering van maatregelen en kunnen zij meedenken en meebeslissen over vervolgstappen.

Een afschrift van deze mail wordt ook aan gestuurd aan de gemeente Westervoort.

Vraag 1. Met het ondertekenen van het Schone Lucht Akkoord is op dit moment niet duidelijk wat zowel de financiële als de werkinhoudelijke consequenties van dit akkoord zijn.

Antwoord vraag 1:

Hoeveel kosten er gemoeid zijn met aansluiting bij het Schone Lucht Akkoord is moeilijk te zeggen. Dat hangt namelijk af van de huidige ambities van de gemeente, en hoeveel extra inzet er nodig is om de acties en maatregelen van het Schone Lucht Akkoord uit te voeren. Er wordt enige capaciteit gevraagd om jaarlijks een uitvoeringsplan op te stellen dan wel te actualiseren.

Het beste beeld krijgt u daar waarschijnlijk van door het akkoord door te lezen en te bekijken wat er nieuw is voor uw gemeente. Bedenk daarbij dat voor sectoren die geen substantiële bron zijn in uw gemeente u de maatregelen niet hoeft te nemen. U kunt ook een collega gemeente vragen wat het voor hen betekent. Kennisdeling tussen overheden en werkverdeling met andere gemeenten in de regio en de provincie kunnen zorgen voor minder beslag op de uitvoeringscapaciteit.

Wat het aan inzet/tijd kost is:

- Bestuurlijke besluitvorming over deelname
- Uitvoeren van de vaste maatregelen en eventuele aanvullende maatregelen
- 1 x per jaar rapporteren over de voortgang van de maatregelen via een xls-bestand. Dit noemen we het decentraal uitvoeringsplan. Het gaat om vaste maatregelen en eventuele aanvullende maatregelen), de uitkomst van deze jaarlijkse voortgangsmeting is te [vinden in het dashboard](#).
- Naast het opstellen van een decentraal uitvoeringsplan vragen we alle SLA-deelnemers om eens in de 2 jaar (2023 is het eerste jaar) verkeers- en veehouderijgegevens aan te leveren voor de monitoring van de luchtkwaliteit en het berekenen van de gezondheidswinst.
- Deelname aan 2-3 landelijke SLA bijeenkomsten per jaar (waarvan 1 of 2 digitaal)
- Optioneel: deelname aan themagroepen, werkgroepen en pilots
- Optioneel: aanvraag voor aanvullende financiering uit de [Specifieke Uitkering Schone Lucht Akkoord](#)

Wat het oplevert met betrekking tot capaciteit en geld

- Door kennisdeling kan worden bespaard op kosten en ambtelijke capaciteit
- Regionale samenwerking kan tijd, capaciteit en kosten besparen
- Deelnemers aan het SLA kunnen cofinanciering vragen uit de Specifieke Uitkering die ook in 2023 weer beschikbaar is.
- En natuurlijk schonere lucht en betere gezondheid voor de inwoners

Informeer eventueel bij een andere gemeente die enigszins vergelijkbaar is naar de capaciteit en middelen die zij hebben vrijgemaakt.

Vraag 2: Argument 1.1 collegevoorstel Streefwaarden zijn onhaalbaar met huidige ambities.

Bij het niet ondertekenen van het SLA hoeft niet voldaan te worden aan de WHO-advieswaarden bij bijvoorbeeld nieuwe woningbouwlocaties. In het SLA staat dat deelnemers streven naar een permanente verbetering van de luchtkwaliteit om gezondheidswinst voor iedereen in Nederland te realiseren waarbij wordt toegewerkt naar de WHO advieswaarden voor stikstofdioxide en fijn stof in 2030. Op dit moment wordt op geen enkele locatie in Nederland deze WHO advieswaarde gehaald. Bij de ontwikkeling van

deze woningbouwlocaties kan niet voldaan worden aan de WHO advieswaarden zoals deze in het SLA gesteld zijn. Bij ondertekening van het SLA zou dit stagnatie van woningbouw tot gevolg kunnen hebben.

Antwoord vraag 2:

In het Schone Lucht Akkoord staat inderdaad dat het streven is om toe te werken naar de WHO-advieswaarden in 2030 en dat de advieswaarden uit 2005 hierbij uitgangspunt zijn. De WHO-advieswaarden uit 2005 worden naar verwachting in veel meer plekken in Nederland gehaald, zo [laat een rapportage van het RIVM uit maart 2022](#) zien. In de vraag lijkt te worden bedoeld op de advieswaarden die de WHO in 2021 heeft vastgesteld. Deze nieuwe WHO-advieswaarden van 2021 hoeven dus niet in 2030 gehaald te worden volgens de afspraken. Daarnaast zijn de WHO-advieswaarden in het Akkoord niet als juridisch bindend vastgelegd. De rechter toetst dus ook als gemeenten deelnemen aan het Schone Lucht Akkoord nog steeds aan de wettelijke grenswaarden voor luchtvervuilende stoffen, zoals op EU-niveau wordt afgesproken. Deelname aan het Schone Lucht Akkoord levert dus geen probleem op voor het realiseren van nieuwbouw.

Momenteel worden de EU-grenswaarden, die wel bindend zijn, herzien. Het huidige voorstel van de Europese Commissie sluit aan bij de voormalige WHO-advieswaarden die als doel in het Schone Lucht Akkoord zijn opgenomen. De doelen en inzet van het SLA zijn dus juist in lijn met de mogelijke toekomstige grenswaarden en bieden deelnemers de kans om vooruit te lopen om eventuele toekomstige knelpunten als gevolg van de aangescherpte EU-grenswaarden te voorkomen.

Het RIVM heeft onlangs een onderzoek gedaan naar het mogelijk halen van de nieuwe WHO-advieswaarden in 2030. Het onderzoek laat zien dat de waarden alleen met bijzonder ingrijpende maatregelen overal gehaald kunnen worden. De ambitie voor de nieuwe WHO-advieswaarden is dus om hier stapsgewijs naar toe te werken, 2030 lijkt daarvoor nog te vroeg. Op dit moment wordt er een verkenning gedaan naar mogelijke aanvullende maatregelen. Eind 2023 besluiten rijk, gemeenten en provincies welke maatregelen aan de aanpak in het Schone Lucht Akkoord kunnen worden toegevoegd. Deze insteek wordt vollediger uitgelegd in een paar kamerbrieven over dit onderwerp – hierbij de relevante links:

https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2022Z13818&did=2022D28501

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2022Z18954&did=2022D40518>

Vraag 3: Argument 1.2 collegevoorstel Luchtkwaliteit meenemen in aanbestedingen

Indien het SLA ondertekend wordt dient in nagenoeg alle aanbestedingen die de afdeling Realisatie en Beheer doorloopt, luchtkwaliteit een prominente plaats te moeten krijgen. De luchtkwaliteit zal een bepalende factor worden in de aanbesteding. Nu wordt nog veel aanbesteed op laagste prijs. Het meenemen van luchtkwaliteit in de aanbesteding kan mogelijk een flinke financiële consequentie hebben voor de gemeente als niet de prijs, maar luchtkwaliteit doorslaggevend is. Immers, er dienen naar methodes/materialen/machines gekeken te worden waarbij de luchtkwaliteit het minst aangetast wordt. Hiertoe is op dit moment te weinig inzicht en te weinig kennis om dit goed te kunnen afwegen. Evenmin is de financiële consequentie van deze 'luchtvriendelijke' aanbesteding goed inzichtelijk te maken. Een onderzoek naar de financiële gevolgen zal eerst plaats moeten vinden.

Antwoord vraag 3:

In het Schone Lucht Akkoord staat dat bij de aanbestedingen luchtkwaliteit moet worden meegenomen, minimaal overeenkomend met de MVI criteria. De MVI criteria zijn vastgesteld na markt consultatie op basis van haalbaarheid. Bij een hoge ambitie, bijvoorbeeld veel 0-emissievoertuigen kan dit inderdaad een hogere aanbestedingsprijs opleveren. Voor het minimumniveau is dat echter niet het geval. Bij het minimumniveau gaat het vooral om het weren van de meest vervuilende voertuigen. Vanuit klimaat, stikstof en gezondheid is er veel voor te zeggen om een hogere ambitie te hanteren, maar het Schone Lucht Akkoord verplicht dit niet. Ook ligt er al een verplichting vanuit een Europese richtlijn waaraan moet worden voldaan: sinds 2 augustus 2021 [moeten alle overheden voldoen](#) aan de EU Richtlijn Schone voertuigen [Infographic Clean Vehicles Directive | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#). Er is een [MVI-criteriatool \(mvicriteria.nl\)](#) beschikbaar die het eenvoudig maakt om bij aanbestedingen de minimale eisen te achterhalen waar inschrijvers aan dienen te voldoen.

Vraag 4: Argument 1.3 Het staat ons vrij de luchtkwaliteit te verbeteren

Zonder het ondertekenen van het SLA kan het verbeteren van de luchtkwaliteit nagestreefd worden. Het doel van het SLA (het verbeteren van de luchtkwaliteit), is een heel goed doel. Het staat de gemeente natuurlijk vrij om dat doel na te streven, zonder het SLA te ondertekenen. Op de website van het Schone Lucht Akkoord staat in het uitvoeringsprogramma veel praktische informatie die goed toegepast kan worden in uitvoeringswerkzaamheden van de gemeente.

Antwoord vraag 4:

Dit is correct. Alleen kan zonder ondertekening van het Schone Lucht Akkoord geen aanspraak gemaakt worden op de Specifieke Uitkering, kan een gemeente niet deelnemen aan een pilot of themagroep en kan de gemeente niet meebeslissen over de maatregelen, afspraken en andere zaken in het Schone Lucht Akkoord. Zie verder het antwoord bij vraag 1.

Vraag 5: Argument 1.4 De agrarische sector

Het Schone Lucht Akkoord richt zich op het reduceren van fijnstof (PM10) en stikstofdioxide (NO2). De agrarische sector krijgt de komende jaren de nodige uitdagingen te verwerken naar aanleiding van de klimaat- en stikstofplannen. Het ondertekenen van het SLA zal deze sector alleen maar meer beperkingen opleggen. Dit is onwenselijk.

Antwoord vraag 5:

In het Schone Lucht Akkoord wordt naar alle sectoren gekeken dus niet alleen naar landbouw, maar ook naar andere bronnen zoals houtstook, wegverkeer, mobiele werktuigen, industrie en binnenvaart en havens. Voor de landbouw worden de maatregelen en activiteiten goed afgestemd met de aanpak vanuit onder andere stikstof & biodiversiteit en klimaat. Er wordt dus gekeken naar de samenhang met de andere maatregelen en er wordt niet simpelweg beleid gestapeld. Waar wenselijk zijn maatregelen toegevoegd, bijvoorbeeld met het aanscherpen van de eisen van fijn stof uit pluimveehouderijen (maakt geen onderdeel uit van de stikstofaanpak en klimaat), ook delen gemeenten kennis bijvoorbeeld over innovatief en effectief handhaven etc.

Kunt u mij daarbij helpen door antwoord te geven op de volgende vragen? Liefst in een apart document, dat ik als toelichting bij de motie kan voegen.

1. Kunt u duidelijkheid verschaffen over de items, die in bijgaande argumentatie als onduidelijk, onzeker of risicovol zijn aangegeven, en die daarmee reden zijn voor het college om niet te ondertekenen?
Antwoord: zie de antwoorden hierboven
2. Kunt u aangeven of de interpretatie van het SLA en uitvoeringsagenda, zoals in de argumentatie is verwoord, klopt met de letter en geest van dit SLA? Hoe moeten we in Westervoort de consequenties interpreteren van SLA en Uitvoeringsagenda op de ontwikkeling woningbouw, op aanbestedingen en op de agrarische sector (een agrarische sector, die overigens in Westervoort uiterst beperkt/vrijwel afwezig is)?
Antwoord: zie de antwoorden hierboven
3. Wat zijn volgens u voor Westervoort de voordelen en het belang om de SLA juist wel te tekenen?
Antwoord: zie antwoorden hierboven
4. Wat is daardoor, gelet op bovenstaande, uw advies met betrekking tot de impact, kansen en consequenties, specifiek voor de gemeente Westervoort, bij het al dan niet ondertekenen van dit SLA?
Antwoord: dit is een vraag die wij helaas niet voor u kunnen beantwoorden. Zie hiervoor ook de tweede alinea bovenaan deze mail. Hopelijk kunt u aan de hand van de antwoorden zelf deze afweging maken.

Met vriendelijke groet,
Projectteam Schone Lucht Akkoord

Van: ben.schulte@kpnplanet.nl <ben.schulte@kpnplanet.nl>

Verzonden: donderdag 17 november 2022 10:34

Aan: schoneluchtakkoord@minienw.nl

CC: Ben Schulte <westervoort@groenlinks.nl>

Onderwerp: argumentatie wel/niet tekenen schone lucht akkoord Westervoort

Geacht projectteam Schone Lucht Akkoord (SLA).

Onlangs ontvingen we als gemeenteraad van Westervoort bijgaande kennisgeving over het collegebesluit om het Schone Lucht Akkoord (SLA) niet te ondertekenen.

Daarin staat dat er advies ingewonnen is, maar niet bij wie. Mogelijk is er bij u al advies ingewonnen over impact, kansen en consequenties van ondertekenen van het SLA. Als dat zo is ontvangen we graag dat advies (zie vraag 4 hieronder).

In de argumentatie staat dat zowel de financiële als de werkinhoudelijke consequenties van het akkoord niet duidelijk zijn. De achterliggende argumentatie omvat interpretaties, bedenkingen en mogelijke risico's, waarvan we de waarheid/impact niet goed kunnen duiden, gelet op de tekst van SLA en uitvoeringsplan.

Daarnaast zijn voordelen en belang voor Westervoort om juist wel te ondertekenen wat ons betreft onderbelicht gebleven in de argumentatie.

Daarom willen we dat ook de raad zich uitspreekt over het al/niet ondertekenen van dit SLA. Mijn voornemen is om dat te doen via een motie (die waarschijnlijk het college opdraagt om wel te ondertekenen of het niet ondertekenen te heroverwegen) met toelichting in de raadsvergadering van december, waarvoor ik de tekst rond 1 december bij de raadsleden wil hebben.

Kunt u mij daarbij helpen door antwoord te geven op de volgende vragen? Liefst in een apart document, dat ik als toelichting bij de motie kan voegen.

1. Kunt u duidelijkheid verschaffen over de items, die in bijgaande argumentatie als onduidelijk, onzeker of risicovol zijn aangegeven, en die daarmee reden zijn voor het college om niet te ondertekenen?
2. Kunt u aangeven of de interpretatie van het SLA en uitvoeringsagenda, zoals in de argumentatie is verwoord, klopt met de letter en geest van dit SLA? Hoe moeten we in Westervoort de consequenties interpreteren van SLA en Uitvoeringsagenda op de ontwikkeling woningbouw, op aanbestedingen en op de agrarische sector (een agrarische sector, die overigens in Westervoort uiterst beperkt/vrijwel afwezig is)?
3. Wat zijn volgens u voor Westervoort de voordelen en het belang om de SLA juist wel te tekenen?
4. Wat is daardoor, gelet op bovenstaande, uw advies met betrekking tot de impact, kansen en consequenties, specifiek voor de gemeente Westervoort, bij het al dan niet ondertekenen van dit SLA?

Bij voorbaat dank vast voor een snelle beantwoording.

Met vriendelijke groet
Ben Schulte